Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. de Jong	**Datum**	1 juli 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10229897
E-mail	b.de.jong@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording toezeggingen voorjaarsnotacommissies
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Bestuurlijke Zaken

Geachte leden van de raad,

Op 21, 22 en 23 juni jl. heeft u in verschillende commissies gesproken over de voorjaarsnota. Er zijn verschillende toezeggingen gedaan door ons college, waarvan wij een aantal voor het slotdebat willen beantwoorden. In een separate brief ontvangt u de beantwoording van de toezegging Molen Rijn en Zon.

Vrouwenzwemmen
Op 8 maart zijn door uw raad mondelinge vragen gesteld over zwemaanbod voor alleen vrouwen. Hierbij is gevraagd om met vrouwen bij Al Amal en de meidenhuiskamer in gesprek te gaan over of er voldoende zwemplekken zijn voor vrouwen, waarom zij niet willen deelnemen en te kijken hoe dit knelpunt kan worden weggenomen. In de commissie van 22 juni jongstleden hebben we al aangegeven dat de vraag naar vrouwenzwemmen door de meidenkamer niet wordt herkend. Wij zouden terugkomen op de vraag naar vrouwenzwemmen vanuit Stichting Al Amal. Dat doen we hierbij. We hebben gesproken met de bestuursvoorzitter van Al Amal. Het zwemaanbod voor vrouwen in de zwembaden is bij hen bekend. Veel vrouwen hebben hier de afgelopen jaren leren zwemmen en maken nu gebruik van het banenzwemmen. Daarnaast spreken zij vaak vrouwen die niet eerder in de gelegenheid zijn geweest om te leren zwemmen. Zij willen graag zwemles. Doordat tijdens de coronaperiode de wachtlijsten zijn toegenomen, duurt het langer voordat vrouwen kunnen starten. Hiervoor zijn - naast het huidige aanbod van zwemles en banenzwemmen - in september extra zwemlesplaatsen ingepland in zwembad Den Hommel.

Praktijktesten
Als onderdeel van het coronawerkpakket 2 ‘Kansrijke start jonge kind’ werkt De Krijtclub aan het vernieuwen en vereenvoudigen van het systeem rond ouders en jonge kinderen. Samen met ouders, kinderen en professionals in de wijken Overvecht en Rivieren-/Dichterswijk hebben zij twee praktijktesten bedacht, opgesteld en uitgevoerd. In Overvecht testen we de Keuken: een plek op de Mattheusschool met ontspannen activiteiten en waar gratis oppas is. De Keuken wordt gefaciliteerd door twee professionals en samen met de ouders bedenken zij het programma van De Keuken. Tijdens de activiteiten spreken zij over ouderschap en opgroeien, en ondersteunen ouders zichzelf en elkaar. De andere praktijktest is de app Denkles. In de Rivieren-/Dichterswijk komen wij veel ouders

met jonge kinderen tegen, die vanuit onzekerheden en de effecten van de prestatiemaatschappij op zoek gaan naar controle, diagnoses en labels. Door deze onzekerheden zoeken zij vaak antwoorden bij bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg of specialistische jeugdhulp. Het programma van de app daagt ouders uit gedachten even uit te zetten en te ervaren dat er ondertussen niets mis gaat.
Deze zomer eindigen beide praktijktesten. Wij informeren de raad in september/begin oktober over de uitkomsten, de geleerde lessen en het vervolg.

Zoektocht naar een passende Utrechtse kunstenaar voor een opdracht voor aanbesteding elders
We zoeken altijd de beste 'match' in een opdracht tussen de vraag en artistieke praktijken. Daarbij adviseert de Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving (ABKV over de selectie van kunstenaars. Utrechtse kunstenaars krijgen hierin niet altijd automatisch voorrang, maar de commissie houdt bij het samenstellen van 'longlists' zeker ook het Utrechtse beeldende kunstveld voor ogen.

Bij sommige opdrachten kijken we wel expliciet naar Utrechtse makers. Zo is de wisselplek in het Beeldenpark Croeselaan bedoeld voor een actueel werk van startende Utrechtse kunstenaars; de opdracht wordt tweejaarlijks verstrekt in samenwerking met het Centraal Museum en de HKU. Voor het kunstwerk bij de Herinneringsbomen ihv U900 is een open oproep voor Utrechtse kunstenaars gedaan, en ook voor het Burgemeestersportret voor Jan van Zanen konden enkel Utrechtse kunstenaars zich aanmelden. Bij de opdracht voor 5 muurschilderingen ihkv U900 onder de titel City Canvas zijn ook enkel kunstenaars uit Utrecht of met Utrechtse roots (HKU alumni) geselecteerd.

Middelen voor een mogelijk referendum
Bij het organiseren van een referendum is er onderscheid tussen de aanvraagfase van een referendum en de fase daarna als het daadwerkelijk tot een referendum komt en het uitgevoerd wordt.

In de aanvraagfase is er nog geen formeel referendum. De inwoners die een aanvraag willen doen, kunnen kosten moeten maken om tot een goede aanvraag te komen. Bijvoorbeeld voor informatiebijeenkomsten, folders of zoals bij de afgelopen aanvraag: voor een referendumavond. Daarvoor kunnen mensen een aanvraag indienen bij het Initiatievenfonds. Met het fonds moedigen we mensen aan om zich vrijwillig in te zetten voor elkaar, de straat, buurt, wijk of stad. Daarmee ondersteunen we inwoners in hun participatie en het uitoefenen van burgerschap en dragen we bij aan gelijk speelveld van inwoners en gemeente. Een aanvraag moet wel voldoen aan de voorwaarden van het Initiatievenfonds en de algemene subsidieverordening. (Vergelijk SV 2021 nr. 84 Subsidie voor posteractie KRU (met antwoord) Utrecht - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl))

Voor de daadwerkelijke uitvoering, hebben we op dit moment geen financiële regeling. In de reserve voor de verkiezingen is budget opgenomen om een ongeplande verkiezing of referendum te organiseren. Per keer kijken we of er nog voldoende middelen in de reserve zitten. Vanzelfsprekend zorgen we ervoor dat er geen belemmeringen zijn om een referendum te organiseren als aan de voorwaarden is voldaan. Naar aanleiding van de opgedane ervaring bij de referendumaanvraag RSU en een advies van de referendumcommissie starten we dit najaar met het opstellen van financiële spelregels voor de uitvoering van de referendumverordening

Horecastewards Nobelstraat
In mei en juni 2019 heeft de gemeente de pilot gedraaid met de inzet van twee horecastewards in de Nobelstraat. Horecastewards hebben laagdrempelig contact met het uitgaanspubliek. Ze spreken uitgaanspubliek aan op ongewenst gedrag en werken de-escalerend, zodat uitgaansoverlast en -geweld vroegtijdig aangepakt kan worden. Deze pilot kostte zo'n €12.000 en is betaald vanuit het programma Veiligheid.

Ook tijdens de Utrechtse Introductie Tijd 2020 voor nieuwe studenten zijn, vanwege de te verwachte extreme drukte, stewards ingezet. De kosten (€ 3.400) zijn ook betaald vanuit het programma Veiligheid. Na afloop van de pilot is met ondernemers, bewoners en politie over de inzet van stewards gesproken. De breed gedragen conclusie was dat de inzet van horecastewards een meerwaarde had voor de leefbaarheid en veiligheid tijdens uitgaansnachten in Nobelstraat en omgeving.

Voordat de pilot van start ging, spraken we met de horecaondernemers in de straat af dat we, bij een succesvolle pilot, de inzet zouden continueren. Vanaf 30 april 2020 gedurende een jaar, bekostigd via cofinanciering; 50% zou de gemeente betalen en 50% de ondernemers. Op het moment dat dit zou starten, was er echter een lockdown vanwege de oplopende coronabesmettingen.

In het najaar van 2021 en voorjaar 2022, na de heropening van de nachthoreca, hebben we als gemeente besloten om de stewards opnieuw in te zetten. Doordat er sprake was van een opgelegde sluitingstijd (coronamaatregel), kwamen alle horecabezoekers na sluitingstijd tegelijkertijd op straat. Dat leidde tot extreme drukte, chaos, overlast en gevaarlijke (verkeer)situaties. Gezien de extreme drukte waren toen tijdelijk per avond vier stewards werkzaam. Kosten voor deze periode zijn € 40.000 en zijn betaald vanuit het programma Veiligheid.

Van 16 juni t/m 6 juli zijn opnieuw vier stewards ingezet. Deze inzet wordt betaald vanuit het programmabudget openbare ruimte Binnenstad (€ 15.000). Na deze inzet is er geen vervolgtraject. Horecaondernemers zien na een lange periode van sluiting geen mogelijkheid om financieel bij te dragen aan de inzet van horecastewards. Ook de gemeente heeft op dit moment geen budget om zo'n project (langdurig) volledig te bekostigen. Andere grote gemeenten hebben structurele inzet van (horeca)stewards, voornamelijk in het centrumgebied van de stad. De komende periode gaan we bij deze gemeenten na hoe zij deze inzet georganiseerd hebben, wat hiervan de meerwaarde is en wat de kosten hiervan zijn. Tijdens de zomervakantieperiode onderzoeken we ook of en hoe wij verder gaan met de inzet van horecastewards.

Evaluatie Commissie Omgevingskwaliteit
Op 10 maart 2022 is het raadsvoorstel Commissie Omgevingskwaliteit met ruime meerderheid door de raad aangenomen. Dit raadsvoorstel voorzag in de vaststelling en inwerkingtreding van een Verordening Commissie Omgevingskwaliteit, waarmee de feitelijke instelling van een Commissie Omgevingskwaliteit mogelijk wordt gemaakt. Met de Commissie Omgevingskwaliteit, als opvolger van de Commissie Welstand en Monumenten, heeft de raad de kans gegrepen de Utrechtse ambities op het gebied van Gezond Stedelijk Leven in relatie tot de advisering op de omgevingskwaliteit te positioneren en te verbreden binnen de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt. Omgevingskwaliteit herbergt cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, de stedenbouwkundige kwaliteit, de kwaliteit van natuur en landschap en diverse duurzame en circulaire aspecten. Het streven naar een goede omgevingskwaliteit moet meegaan met de dynamiek van de stad.

Van de Commissie Omgevingskwaliteit wordt een meer begeleidende dan een toetsende rol verwacht. Intentie van de Omgevingswet is immers om een stimulerende, aanjagende rol te vervullen en mee te denken binnen het ‘ja-mits’-principe. Niet altijd zal een initiatief via begeleiding tot een positief advies kunnen leiden en vermeden moet worden dat de commissie de rol van de ontwerper overneemt. Hierin zal ervaring opgedaan moeten worden. Daarom zal de werkwijze 1 jaar na de inwerkingtreding van de Commissie Omgevingskwaliteit (welke is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet) worden geëvalueerd en zal deze evaluatie met de gemeenteraad besproken worden. Er van uitgaande dat de omgevingswet op 1 januari 2023 zal worden ingevoerd, gaan we uit van het bespreken van de evaluatie in Q3 2024

Natuurinclusief bouwen en nieuwbouwprojecten.
Bij nieuwbouwprojecten worden er voorafgaand aan de werkzaamheden onderzoeken gedaan naar de aanwezige wettelijk beschermde plant- en diersoorten. In Utrecht onderzoeken we daar bovenop ook nog of er Utrechtse soorten aanwezig kunnen zijn. Met de (potentieel) aanwezige plant- en diersoorten houden wij vervolgens rekening bij de uitwerking van de plannen. Inherent aan de keuze voor binnenstedelijke verdichting is het verlies van leefgebied wat voorheen geschikt leefgebied is voor soorten als haas en konijn. Daarom zetten we ook in op uitbreiding en goed beheer van groen- en recreatiegebieden rondom de stad.

We benoemen bij het begin van een project de natuurambitie voor een plan. Diervriendelijk bouwen zit daar als verplichting in waar we dit kunnen afdwingen (m.n. bij tenders die we zelf op de markt zetten). We verwachten met de vaststelling van omgevingswet meer mogelijkheden te krijgen om de natuurambities steviger te verankeren bij plannen van andere partijen. Onder de huidige wetgeving is dit juridisch nog niet mogelijk.

Diervriendelijk bouwen betreft vooral maatregelen aan gebouwen en in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld het aanbrengen van geïntegreerde neststenen voor vogels en vleermuiskasten. Bovenop de (alleen in gemeentelijke tenders) verplichte onderdelen maken we afspraken over natuurinclusief ontwerpen per ontwikkelingsproject. Dit gaat als dit van toepassing is ook over erfafscheidingen (bij voorkeur hagen zodat tuinen voor egels toegankelijk zijn), groene gevels, geveltuinen, groene daken en de (gemeenschappelijke) binnentuin. Bij oplevering door de projectontwikkelaar wordt de tuin verder ‘leeg gelaten’. De verdere inrichting van de tuin is aan de nieuwe bewoner, daar hebben we als gemeente ook geen zeggenschap over. Voor zowel nieuwbouw tuinen als bestaande tuinen hebben we acties om bewoners te wijzen op een diervriendelijke tuin. Op het buurtnatuur030 platform worden regelmatig tips gedeeld voor een meer natuurinclusieve tuin. Als het gaat om nieuwbouwprojecten met een gemeenschappelijke tuin, dan adviseren we de toepassing van inheemse planten- en boomsoorten, wilde bijenhotels en andere elementen die de natuurwaarde verhogen die passend zijn bij de (nieuwe) omgeving.

Het idee om bij nieuwbouwprojecten bewoners de keuze te geven om een ingerichte en natuurinclusieve tuin te hebben bij oplevering, vinden wij sympathiek. We willen dan ook verkennen of er ontwikkelaars zijn die willen meewerken aan een pilot van deze strekking.

Projecten Actieplan Utrecht Schone stad
Het Actieplan Utrecht Schone Stad 2019-2022, wordt gefinancierd vanuit de Zwerfafvalvergoeding die de afgelopen jaren beschikbaar is gesteld door producenten van verpakkingen via het Afvalfonds Verpakkingen. Met het actieplan is de afgelopen jaren een goede start gemaakt met de gezamenlijke aanpak van zwerfafval met bewoners en ondernemers. U bent op 18 mei 2022 met de Raadsbrief Rapportage Utrecht Schone Stad 2021 geïnformeerd over de resultaten die met het actieplan in 2021 zijn behaald. De projecten uit het Actieplan hebben vooral betrekking op innovatie, participatie, bewustwording en gedragsverandering.

Het eindigen van de zwerfafvalvergoeding per eind 2022 betekent dat de dekking voor deze projecten vanaf 2023 komt te vervallen. Concreet betekent dit dat er in 2023 geen projecten zullen worden uitgevoerd en dat de volgende lopende activiteiten per 2023 zullen worden beëindigd:
- Een jaarlijks webinar voor de Utrechtse opruimhelden;
- Ondersteuning van het digitaal bewonersplatform;
- Wervingsacties voor nieuwe vrijwilligers;
- De aanpak snoep-/snackroutes met scholen en ondernemers;
- Het actueel houden/uitbreiden educatieprogramma;
- Een communicatie-/activatiecampagne;
- Het stimuleren van de bronaanpak;

- Het uitvoeren van pilots (nieuwe machines, werkmethodes);
- De grootschalige ondersteuning van opschoondagen;
- De deelaanpak Hotspot Schone Parken.

Voor de inzet van de drie Utrecht Schone Stad Coaches is dekking gevonden binnen de huidige begroting. Dit geldt ook voor de ondersteuning van de bestaande en incidentele nieuwe vrijwilligers. Ook continueren we binnen de huidige begroting de inzet voor de Aanpak Hotspots bijplaatsingen, als deelaanpak van de basisaanpak Hotspots Zwerfafval. Wij informeren u (conform de gedane toezegging bij toezending van het actieplan in 2019) in het eerste kwartaal van 2023 over de behaalde resultaten van het actieplan over 2022.

Zwaartepunt onderhoud openbare ruimte in naoorlogse wijken
De VVD vroeg in de commissie of er naast onderhoud van de openbare ruimte in naoorlogse wijken, zoals Kanaleneiland en Overvecht, ook aandacht is voor onderhoud in andere wijken. Bijvoorbeeld in Vleuten-De Meern, met name ten noorden van het station. Zoals in de commissie aangegeven is leeftijd een van de indicatoren waarmee we kwaliteit en de onderhouds- en vervangings¬behoefte van de openbare ruimte kunnen voorspellen. De wijze van aanleg, de duurzaamheid van de gebruikte materialen en de gebruiksintensiteit (bijvoorbeeld van zwaar verkeer) zijn belangrijke factoren die de kwaliteit beïnvloeden en daarmee de feitelijke levensduur bepalen. Om die reden wordt de theoretische analyse aangevuld met inspectiegegevens. Deze inspectiegegevens zijn leidend voor het bepalen van de behoefte aan groot onderhoud en vervanging op de korte termijn.

De leeftijd van de openbare ruimte in Vleuten-De Meern is gemiddeld genomen vrij jong, vanwege de uitbreidingen die vanaf 2000 hebben plaatsgevonden. Het is echter zo dat ook in Vleuten-De Meern, met name in de oude kernen, delen van de openbare ruimte ‘naoorlogs’ zijn (aanleg jaren 60/begin 70). Daar hebben we in het MJIP 2023-2027 ook op korte termijn al werkzaamheden geprogrammeerd. Het gaat dan inderdaad om het gebied ten noorden van Station Vleuten, waar in Odenveltlaan e.o vanaf 2023 werkzaamheden zijn geprogrammeerd voor vervanging riolering en wegverharding. Ook zijn we aan de slag in de oude kern De Meern, waar we momenteel in Nijevelt e.o. werken aan de vervanging van riolering en wegverharding en vanaf 2023 starten met werkzaamheden in de Castellumlaan. De lange termijn vervangingsplanning voor riolering geeft stadsbreed een goede indruk van de tijdsperiodes waarin we verwachten in verschillende gebieden werkzaamheden uit te voeren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,